Forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser om produktansvar

(Forelagt Rådet af Kommissionen den 9. september 1976)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Det er nødvendigt at foretage en tilnærmelse af de nationale retsregler om producentens ansvar for skade forårsaget af en defekt ved hans produkt, fordi uensartede regler kan forvanske konkurrencen i fællesmarkedet; regler af forskellig strenghedsgrad medfører et uensartet omkostningsniveau for erhvervslivet i de forskellige medlemsstater og særlig for konkurrerende producenter i forskellige medlemsstater;

denne tilnærmelse er endvidere nødvendig, fordi retsreglernes forskellighed kan påvirke de frie varebevægelser inden for fællesmarkedet; valget af det sted, hvor en vare skal afsættes, skal træffes på grundlag af økonomiske og ikke tillige på grundlag af juridiske overvejelser;

en tilnærmelse er endelig nødvendig, fordi forbrugerens beskyttelse mod helbredsskader og skade på ejendom forårsaget af et defekt produkt enten varierer meget fra en stat til en anden, eller i de fleste tilfælde slet ikke er til stede, alt efter hvilke betingelser der i de enkelte medlemsstaters retsorden er opstillet for producentens ansvar; derfor findes der for så vidt endnu ikke et fællesmarked for forbrugerne;

der kan kun gennemføres en ensartet og tilstrækkelig beskyttelse af forbrugerne, såfremt der gennemføres et objektivt ansvar for producenten af det produkt, der indeholder en defekt og derved forårsager skade; enhver anden form for ansvar stiller skadelidte over for næsten uovervindelige bevisvanskeligheder eller omfatter ikke de væsentlige skadeårsagstilfælde;

at pålægge producenten et objektivt ansvar giver en sagligt set korrekt løsning på det problem, der er opstået som følge af den stadige tekniske udvikling, idet producenten kan lade sine udgifter indgå i priskalkulationen som produktionsomkostninger og således fordele dem ligeligt på alle forbrugere af produkter af samme slags, også dem der ikke er behæftet med fejl;

ansvaret må også omfatte produkter, som på det tidspunkt, hvor producenten bragte dem i omsætning, ikke kunne anses som defekte i betragtning af den videnskabelige og tekniske udvikling (udviklingsskader); i modsat fald ville forbrugeren ikke være beskyttet mod risikoen for, at defekten ved produktet først gav sig til kende under brugen;

ansvaret omfatter ikke fast ejendom; men af hensyn til forbrugeren omfatter det alle former for løsøre, altså også landbrugsvarer og håndværksmæssigt fremstillede produkter; ansvaret gælder også for produkter, der anvendes ved opførelse af bygninger eller installeres i bygninger;

forbrugerbeskyttelsen gør det nødvendigt at lade ansvaret omfatte alle producenter, der deltager i produktionsprocessen, for så vidt som deres færdige produkt eller delprodukt eller det af dem leverede materiale havde en defekt; af samme grund hæfter den, der bringer et produkt på markedet i eget navn eller med sit eget varemærke eller kendetegn, den, der som forhandler ikke giver oplysning om producentens identitet, når denne kun er bekendt for ham, samt importøren af produkter, der er fremstillet uden for De europæiske Fællesskaber;

såfremt flere personer hæfter, er det af hensyn til forbrugerbeskyttelsen nødvendigt, at skadelidte kan kræve fuld skadeserstatning hos hver enkelt; det afgøres dog efter nationale retsregler, om den, der har betalt erstatningen, har regres overfor andre producenter;

for at beskytte forbrugeren og hans ejendom er det ved afgørelsen af, om produktet har en defekt, nødvendigt ikke at lægge vægt på produktets manglende brugsegnethed, men derimod på dets manglende sikkerhed; det, der i denne forbindelse har betydning, er kun den sikkerhed, som man objektivt set er berettiget til at forvente;

producenten er ikke ansvarlig, såfremt det defekte produkt blev bragt i omsætning imod hans vilje, eller såfremt det først er blevet defekt, efter at han har bragt det i omsætning, og defekten følgelig ikke hidrører fra fabrikationsprocessen; formodningen er imidlertid for det modsatte, medmindre producenten fremskaffer bevis for de ansvarsfritagende omstændigheder;

for både at beskytte forbrugerens helbred og private ejendom skal der ifølge direktivet, ud over erstatning for død og personskade, også svares erstatning vedrørende skade på formuegoder; denne erstatning skal imidlertid være begrænset til ikke-erhvervsmæssigt benyttede formuegoder;

ved erstatning for skade, der er opstået inden for det erhvervsmæssige område, gælder de enkelte staters love;

vurderingen af, hvorvidt der i det enkelte tilfælde foreligger årsagssammenhæng mellem defekt og skade, overlades til national ret;

da producentens ansvar gøres uafhængigt af skyld, er det nødvendigt at begrænse dets størrelse; et ubegrænset ansvar gør skadesrisikoen uberegnelig, og en forsikring heraf ville være meget bekostelig;

da der som regel er stor forskel på skadens omfang ved henholdsvis personskade og skade på formuegoder, må ansvarsbegrænsningen være forskellig; for så vidt angår personskader tilgodeses kravet om forudberegnelighed ved, at der fastsættes en altdækkende ansvarsbegrænsning; det fastsatte beløb på 25 mill. ERE omfatter alle serieskader, hvilket i tilfælde af enkeltstående skader, der normalt er de vigtigste, betyder, at der hæftes ubegrænset; i de overordentlig sjældent forekommende tilfælde af masseskader, der sammenlagt overstiger dette beløb og derfor kan sammenlignes med katastrofer, må det offentlige efter omstændighederne træde til;

i de meget hyppigere forekommende tilfælde af skade på formuegoder må der derimod foretages en begrænsning af ansvaret i hvert enkelt tilfælde, fordi kun en sådan begrænsning af producentens ansvar kan gøre dette forudberegneligt; ansvarsbegrænsningen er fastsat på grundlag af en anslået gennemsnitsværdi for personlig ejendom i normale tilfælde; da personlig ejendom omfatter både løsøre og fast ejendom, og disse kategorier efter deres art i almindelighed er af forskellig værdi, er der fastsat ansvarsbeløb af forskellig størrelse;

ved at erstatningsansvaret for skade på formuegoder kun omfatter beskadigelse eller ødelæggelse af private aktiver, undgår man risikoen for at gøre dette ansvar helt ubegrænset; det forekommer derfor heller ikke nødvendigt at fastsætte en altdækkende ansvarsbegrænsning ved siden af ansvarsbegrænsningen for hvert enkelt tilfælde;

ved Kommissionens beslutning nr. 3289/75/EKSF af 18. december 1975 [1], so mer tiltrådt af Rådet, fastlægges en europæisk regningsenhed, der afspejler den gennemsnitlige forskydning af værdien af medlemsstaternes valutaer;

konstaterede forandringer i Fællesskabets økonomiske og valutariske situation gør en periodevis tilpasning af de grænsebeløb, der er fastsat i direktivet, påkrævet;

en fælles forældelsesfrist for det ved skadens indtræden opståede erstatningskrav er både i forbrugernes og erhvervslivets interesse; denne frist kan passende fastsættes til tre år;

da produkter i tidens løb ældes, og da der udvikles strengere sikkerhedsforskrifter og stadig sker videnskabelige og tekniske fremskridt, ville det ikke være rimeligt at lade producenten hæfte tidsmæssigt ubegrænset for, at hans produkter er defekte; der må derfor fastsættes en tidsmæssig ansvarsbegrænsning af en rimelig periode; denne frist kan ikke suspenderes eller afbrydes ifølge nationale bestemmelser; en allerede anlagt sag påvirkes dog ikke heraf;

for at opnå en omfattende og tilstrækkelig forbrugerbeskyttelse skal det ikke være muligt at kunne indskrænke producentens ansvar;

---

[1] EFT nr. L 327 af 19. 12. 1975, s. 4.

skadelidte kan ifølge nationale retsregler have et erstatningskrav på et andet grundlag end det, der skal indføres i medfør af dette direktiv; da sådanne retsregler ligeledes har til formål at give forbrugerne god retsbeskyttelse, omfattes de ikke af direktivet;

da ansvaret for skader, som indtræffer ved nukleare ulykker, i alle medlemsstaterne er undergivet omfattende og særlige lovbestemmelser, kan disse skader udelukkes fra direktivet —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Producenten af et produkt er ansvarlig for skade forårsaget af en defekt ved produktet, uanset om han havde eller kunne have haft kendskab til defekten.

Producenten er ansvarlig, selvom produktet i betragtning af den videnskabelige og tekniske udvikling ikke anses som defekt på det tidspunkt, da han bragte det i omsætning.

Artikel 2

Ved »producent« forstås producenten af det færdige produkt, producenten af ethvert materiale eller delprodukt, samt enhver person, der ved at anbringe sit navn, varemærke eller andet kendetegn på produktet udgiver sig for at være dets producent.

Såfremt producenten af produktet ikke kan identificeres, anses enhver leverandør af produktet som dets producent, medmindre leverandøren inden rimelig tid oplyser skadelidte om producentens identitet eller den persons identitet, som har leveret produktet til ham.

Den, der med henblik på videresalg eller i lignende øjemed importerer et produkt til De europæiske Fællesskaber, anses som dets producent.

Artikel 3

Såfremt to eller flere personer er ansvarlige for samme skade, hæfter de solidarisk.

Artikel 4

Et produkt er defekt, når det for personer eller formuegoder ikke frembyder den sikkerhed, som man er berettiget til at forvente.

Artikel 5

Producenten er ikke ansvarlig, såfremt han godtgør, at ikke han bragte produktet i omsætning, eller at det ikke led af en defekt, da han bragte det i omsætning.

Artikel 6

Ved skade i artikel 1 forstås:

a) død eller personskade;

b) skade på eller ødelæggelse af ethvert formuegode, bortset fra selve det defekte produkt, såfremt dette formuegode:

   i) er af en sådan art, som normalt erhverves til privat brug eller forbrug, og

   ii) ikke af skadelidte er erhvervet eller anvendt som led i hans erhvervsmæssige virksomhed, herunder liberale erhverv.

Artikel 7

Producentens ansvar på grundlag af de i medfør af dette direktiv fastsatte bestemmelser er ved død og personskader, forårsaget af ens produkter, som lider af samme defekt, begrænset til 25 mill. ERE.

Producentens ansvar på grundlag af de i medfør af dette direktiv fastsatte bestemmelser er med hensyn til skade på et formuegode over for hver person begrænset til:

— 15 000 ERE ved skade på løsøre;

— 50 000 ERE ved skade på fast ejendom.

Ved europæisk regningsenhed (ERE) forstås den, der er fastlagt ved Kommissionens beslutning nr. 3289/75/EKSF af 18. december 1975.

Det tilsvarende beløb i national valuta fastsættes ved anvendelse af den almindelige omvekslingskurs dagen før erstatningsbeløbet endeligt fastsættes.

Efter forslag fra Kommissionen undersøger og om nødvendigt reviderer Rådet hvert tredje år de i denne artikel i ERE nævnte beløb under hensyn til den økonomiske og valutariske udvikling i Fællesskabet.

Artikel 8

Erstatningskrav på grundlag af de i medfør af dette direktiv fastsatte bestemmelser forældes på tre år. Tidsfristen regnes fra den dag, skadelidte får kendskab til eller med rimelighed burde have fået kendskab til skaden, defekten og producentens identitet.

Medlemsstaternes lovgivning om suspension eller afbrydelse af denne frist omfattes ikke af dette direktiv.

Artikel 9

Producentens ansvar ophører efter 10 års forløb regnet fra udløbet af det kalenderår, hvori han har bragt det defekte produkt i omsætning, medmindre skadelidte forinden har anlagt retssag mod ham.

Artikel 10

Ansvar på grundlag af de i medfør af dette direktiv fastsatte bestemmelser kan ikke fraskrives eller indskrænkes.

Artikel 11

Krav, som rejses i anledning af skade forårsaget af et defekt produkt, og som hviler på andet grundlag end det, der er fastsat i medfør af dette direktiv, påvirkes ikke heraf.

Artikel 12

Dette direktiv finder ikke anvendelse på skader, som indtræffer ved nukleare ulykker.

Artikel 13

Medlemsstaterne sætter inden atten måneder, de nødvendige administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser i kraft i overensstemmelse med dette direktiv og underretter uopholdeligt Kommissionen herom.

Artikel 14

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen ordlyden af de vigtigste nationale retsforskrifter, som de senere gennemfører inden for det område, der omfattes af dette direktiv.

Artikel 15

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.